

Осы жарияланым банктер мен олардың депозиттік өнімдерінің жарнамасы болып табылмайды, осыған байланысты банктердің атаулары жарияланбайды. Бұл мониторинг депозиттердің түрлері және мөлшерлемелері туралы жалпы ақпарат беруге бағытталған. Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры (ҚДКБҚ, Қор) алдарыңыздағы деректердің қаншалықты дәл, толыққанды, шынайы және өзекті екендігіне кепілдік бере алмайды. Өйткені олар екінші деңгейдегі банктердің сайттарына жасалған мониторинг негізінде алынған. Сонымен банк салымы шартын жасамай тұрып, таңдау жасалған банк туралы ақпараттарды нақтылап, нысықтап алу қажет. Тағы да еске саламыз, банктегі таңдап алынған салымға ақша салмай тұрып, сол депозиттің табыстылығы ғана емес, банктің өзінің қаржылық ахуалы қандай екендігін ескерген дұрыс болады. Мәлімет үшін: ҚДКБҚ сайтында банктердің рейтингі туралы ақпарат та жарияланған (<https://kdif.kz/kz/finansovaya-gramotnost/rating/>). Бұл банктер – Қазақстанның депозиттерге міндетті кепілдік беру жүйесіне қатысушы қаржы институттары. Ал рейтингтерді халықаралық рейтингтік агенттіктер берген. Жинақ ақша туралы саналы шешім қабылдау үшін ҚДКБҚ шарттың талаптарын, оның ішінде депозитті толықтыру, одан қаражатты мерзімінен бұрын толық және ішінара алу талаптарын мұқият оқуға кеңес береді.

Жеке тұлғалардың теңгелік депозиттері бойынша 2025 жылғы ақпандағы сыйақы мөлшерлемелері

(депозиттерге міндетті кепілдік беру жүйесіне қатысушы банктердің сайттарына мониторинг жүргізу негізінде)

Банктердің сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру барысына жасалған шолу

19.02.2025 ж. қарай қалыптасқан деректер

Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры (ҚДКБҚ) әрбір банк өзінің депозиттік өнімдері бойынша пайыздық сыйақыларының мөлшерін өзінің ішкі депозиттік саясатына сәйкес белгілейтіндігін хабарлайды. Сонымен қатар банктер Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемесі мен нарықтың басқа да қатысушыларының мөлшерлемелерінің өзгеруін де ескереді.

2025 жылғы 17 қаңтарда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі базалық мөлшерлемені 15,25% деңгейінде қалдыру туралы шешім қабылдады. Осылайша, 19.02.2025 жылғы жағдай бойынша депозиттік нарықтағы мөлшерлемелерді өзгерту жалғасуда - банктер өз мөлшерлемелерін ішінара арттыруды жалғастыруда:

- ✓ 3 банк – мерзімсіз депозиттер бойынша;
- ✓ 1 банк – толықтыру құқығы бар мерзімді депозиттер бойынша;
- ✓ 2 банк – толықтыру құқығы жоқ жинақ депозиттер бойынша.

Мерзімсіз салымдар¹

Мерзімсіз депозиттердің танымалдылығы олардың икемділігімен түсіндіріледі: кез келген уақытта төмендетілмейтін қалдыққа дейін ақша алуға болады және кез келген сомаға ақша салуға болады. Бұл депозиттер бойынша табыстылық инфляция деңгейінен жоғары.

Мерзімсіз депозиттерді ашуды депозиттерге кепілдік беру жүйесіне қатысушы 16 банк ұсынады, олардың 3-уі сыйақы мөлшерлемесін көтерді:

- ✓ 1 орташа банк (активтерінің мөлшері бойынша нарықта алатын үлесі 3-тен 10%-ға дейін қоса санағанда) — 1,0 п.т.-қа;
- ✓ 1 ірі банк (активтерінің мөлшері бойынша нарық үлесі 10%-дан жоғары) — 0,5 п.т.-қа;
- ✓ 1 орташа банк (активтерінің мөлшері бойынша нарықта алатын үлесі 3-тен 10%-ға дейін қоса санағанда) — 0,1 п.т.-қа;

3 банк қолданыстағы депозиттер желісінде жаңа мерзімдерді ұсынады:

- ✓ 1 орташа банк (активтерінің мөлшері бойынша нарықта алатын үлесі 3-тен 10%-ға дейін қоса санағанда) — 3 ай мерзім;
- ✓ 1 орташа банк (активтерінің мөлшері бойынша нарықта алатын үлесі 3-тен 10%-ға дейін қоса санағанда) — 12 ай мерзім;
- ✓ 1 ірі банк (активтерінің мөлшері бойынша нарық үлесі 10%-дан жоғары) — 6 ай мерзім.

1-графика. Банктердің мерзімсіз депозиттер бойынша ұсынатын мөлшерлемелері (2025 ж. ақпан)

¹ мерзімдік талаптарға сәйкес келмейтін депозит - белгіленген мөлшерлеме бойынша депозит, талап еткенге дейінгі депозиттерді қоспағанда оны мерзімінен бұрын алу үшін айыппұл жеке тұлғалардың қайтадан тартылған депозиттері бойынша максималды сыйақы мөлшерлемесінің мөлшерін анықтау және бекіту әдістемесінде (Әдістеме) көзделген ең төменгі айыппұлдан төмен болады немесе мүлдем болмайды

Мерзімді депозиттер²

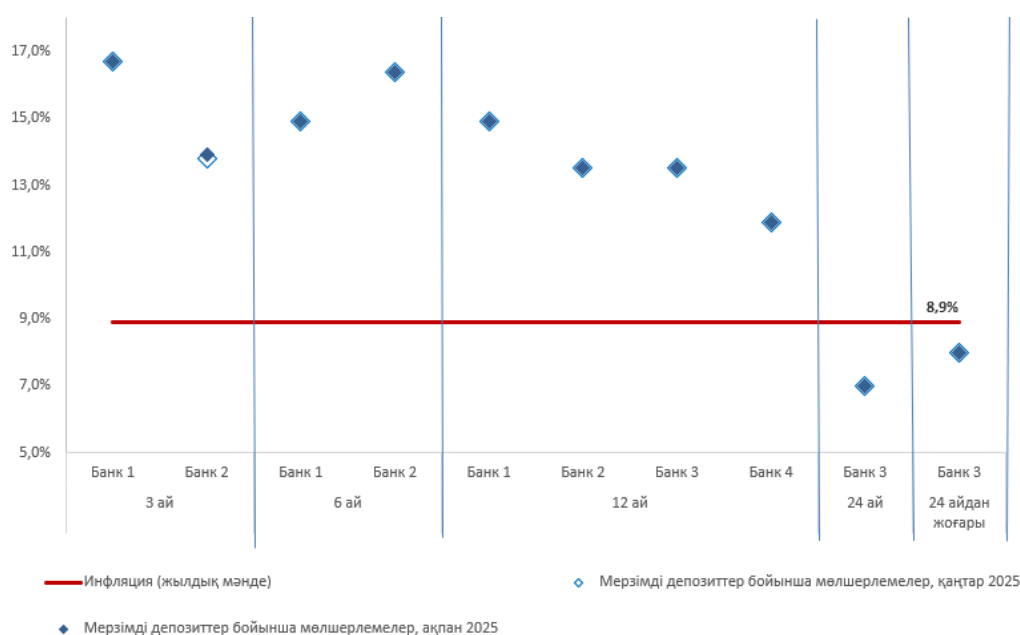
Мерзімді депозиттердің өзіне тән артықшылықтары бар: бұл талаптары өте икемді мерзімсіз депозиттер мен аса табысты жинақ депозиттердің арасынан орын алатын орташа нұсқа. Мерзімді салымнан да ақшаны мерзімінен бұрын толықтай да ішінара да алуға болады. Тек сыйақы мөлшерлемесі ішінара жойылады. Бірақ егер ақша осы депозитте тиісті мерзім аяқталғанша сақталатын болса, жоғары сыйақы мөлшерлемесі сенімді ақтайды.

Қазіргі уақытта 4 банк мерзімді депозиттер тартады. Осы сегменттің барлық қатысушыларында 12 айлық депозиттер бар, мөлшерлемелер диапазоны 11,9% - дан (ең төменгі) 14,9% - ға дейін (ең жоғары). Банктердің аз ғана бөлшегі мерзімді депозиттерді 3, 6, 24 айлық және одан жоғары мерзімге тартады, ал іріктеу көлемі 24 ай мерзімінде ең аз 7% - дан 3 ай мерзімінде ең жоғары 16,7% - ға дейін.

2025 жылғы ақпанда 2025 жылғы қаңтармен салыстырғанда толықтыру құқығымен мерзімді депозиттер бойынша активтердің мөлшері бойынша нарық үлесі 3% дейін қоса алғанда 1 ұсақ банкте сыйақы мөлшерлемесінің 0,1 п. т. өзгерісі тіркелді.

2025 жылдың ақпан айында толықтыру құқығы жоқ мерзімді салымды ешбір қатысушы банк ашқан жоқ.

2-графика. Толықтыру құқығы бар мерзімді салымдар бойынша банктер ұсынатын мөлшерлемелер (2025 ж. ақпан)

² мерзімділік талабына сәйкес келетін депозит - шарттың талаптары бойынша Әдістемеде көзделген ең төменгі айыппұлдан кем емес мөлшерде мерзімінен бұрын алу үшін айыппұл салатын белгіленген сыйақы мөлшерлемесімен депозит.

Жинақ депозиттер

Банктер жинақ депозиттер бойынша едәуір жоғары сыйақы мөлшерлемесін ұсынады. Есесіне одан мерзімінен бұрын ақша алу және оған ақша салу талаптары қатал.

Жинақ депозиттер де толықтыруға болатын және толықтыруға болмайтын депозиттер болып, екі топқа бөлінеді. Төменде осы әрбір сегмент бойынша бір ай ішінде орын алған өзгерістер ұсынылған.

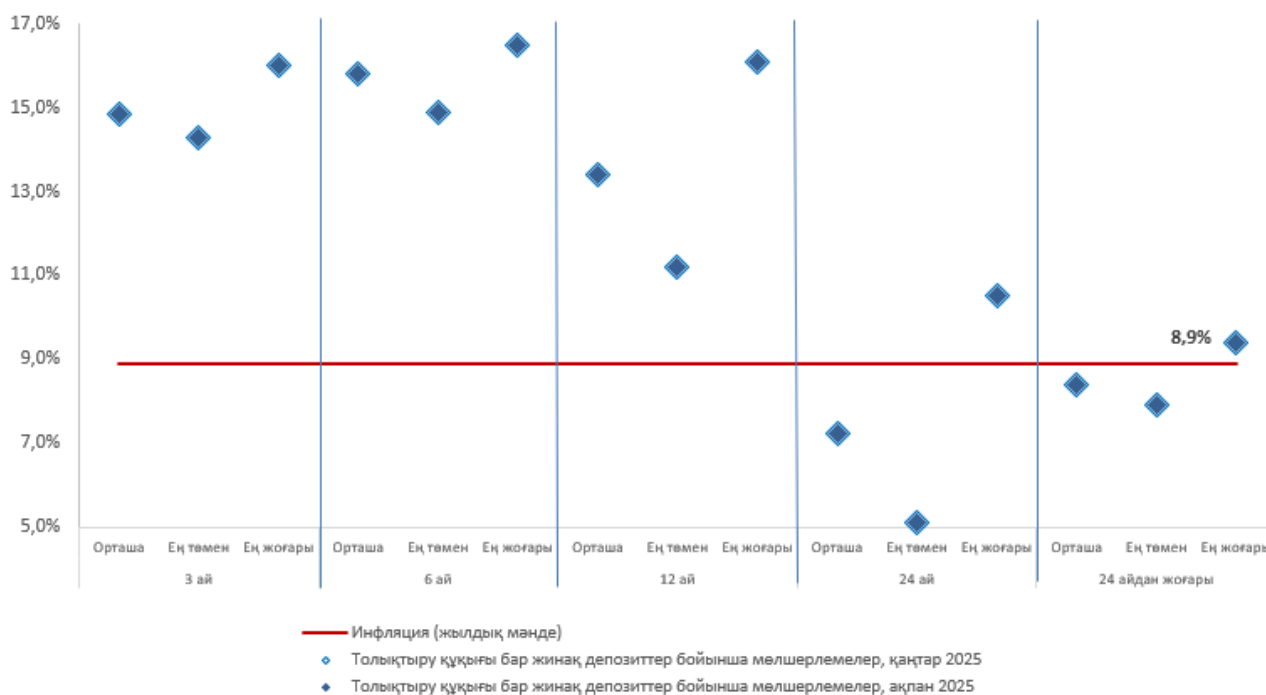

Толықтыру құқығы бар жинақ депозиттер

Тоғыз банк өз клиенттеріне толықтыру мүмкіндігі бар жинақ салымдар ұсынады. Ең жоғары мөлшерleme мерзімі алты айлық депозиттер бойынша ұсынылған – 16,5%. Ал ең төмен мөлшерleme 24 айлық мерзім бойынша белгіленген. Ол 5,1%-ға тең.

2025 жылғы ақпанда 2025 жылғы қаңтармен салыстырғанда толықтыру құқығы бар жинақ депозиттері бойынша сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалды.

3-графика. Толықтыру құқығы бар жинақ салымдар бойынша банктер ұсынатын мөлшерлемелер (2025 ж. ақпан)

Толықтыру құқығы жоқ жинақ депозиттер

11 банк жинақ ақшаны толықтыру құқығы жоқ жинақ депозиттерге орналастыруды ұсынады.

2025 жылғы ақпанда 2 банк 2025 жылғы қаңтармен салыстырғанда мөлшерлемелерді көтерді:

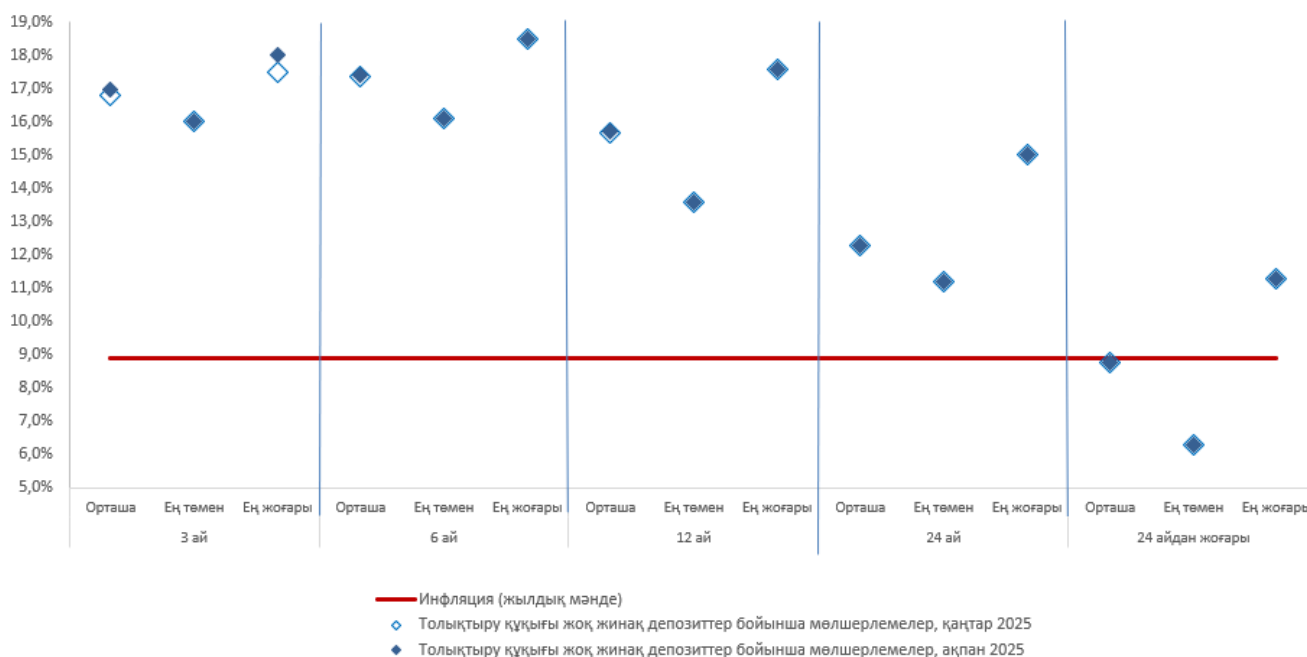
1 орташа банк (активтерінің мөлшері бойынша нарықта алатын үлесі 3-тен 10%-ға дейін қоса санағанда) – 3 ай мерзімде 1,0 п.т.-ға.;

1 орташа банк (активтерінің мөлшері бойынша нарықта алатын үлесі 3-тен 10%-ға дейін қоса санағанда) – 3, 6 және 12 ай мерзімдерде 0,3, 0,5 және 0,3 п.т., тиісінше.

Толықтыру құқығы жоқ жинақ депозиттер сегментінде минималды мөлшерлеме 6,3%-ды (мерзімі 24 айдан жоғары) және максималды мөлшерлеме 18,5%-ды (мерзімі 6 ай) құрайды.

4-графика. Толықтыру құқығы жоқ жинақ салымдар бойынша банктер ұсынатын мөлшерлемелер (2025 ж. ақпан)

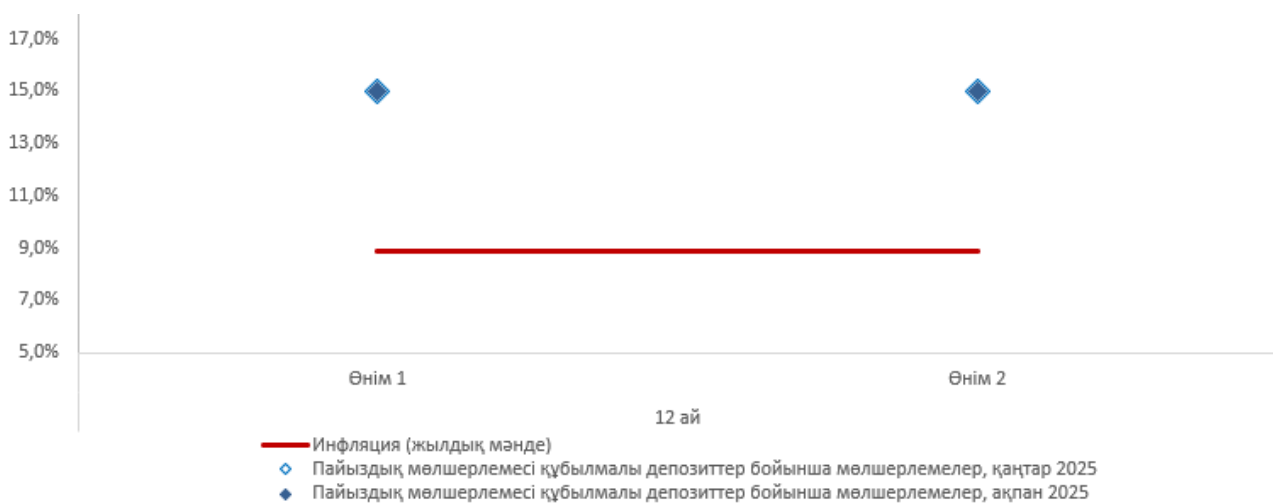
Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы депозиттер

Бір орташа банкте пайыздық сыйақы мөлшерлемесі құбылмалы болып келетін банктік өнім пайда болды. Бұл өнімдердің ерекшелігі сол, мұнда табыстылық деңгейі тиянақты белгіленбеген. Сәйкесінше ол салымның мерзімі барысында өзгеруі мүмкін.

Құбылмалы мөлшерлеме екі құрамдас бөліктен тұрады: базалық көрсеткіш пен пайыздық спредтің қосындысы ретінде айқындалады. Бұл ретте Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемесі немесе инфляцияның ресми көрсеткіші базалық көрсеткіш ретінде қабылдануы мүмкін. Пайыздық спредтің шамасын банк клиентпен шарт жасасу барысында бекітеді және салым мерзімін ұзарту кезінен басқа жағдайларда өзгертілмейді. Өз кезегінде базалық көрсеткіштің нақты мәні (мысалы, базалық мөлшерлеменің, инфляцияның әсерінен) салымның мерзімі барысында өзгеруі мүмкін. Сәйкесінше мөлшерлемесі құбылмалы депозиттер үшін табыстылық деңгейі тұрақты емес – мысалы, егер салымның мерзімі барысында базалық көрсеткіштің мәні төмендейтін болса, онда сыйақы мөлшерлемесі де төмендеу жағына қарай өзгертін болады.

Қазіргі уақытта банкте өзгермелі мөлшерлемесі бар 2 өнім жұмыс істейді және олар бойынша сыйақы мөлшерлемесі 2025 жылғы қаңтармен салыстырғанда өзгеріссіз қалды.

5-графика. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы депозиттер салымдар бойынша банктер ұсынатын мөлшерлемелер (2025 ж. ақпан)

Тұжырымдар

19.02.2025 жылға жүргізілген шолу нәтижелері бойынша банктер ақпан айында депозиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің өсуін жалғастыруда екенін атап өтуге болады.

2024 жылдың 2 желтоқсанынан бастап базалық мөлшерлеменің 14,25% - дан 15,25% - ға дейін көтерілуі мерзімсіз депозиттер сегментіне көбірек әсер етті. Мәселен, 2024 жылғы желтоқсаннан бастап мерзімсіз депозиттер бойынша мөлшерлемелерді 10 банк көтерді. Оның ішінде ақпан айында 3 банк сыйақы мөлшерлемесін көтерді, сәйкесінше сегмент бойынша орташа мөлшерлеме бір айда 14,2% - дан 14,5% - ға дейін өсті.

Базалық мөлшерлеменің өсуі банктердің мерзімді және жинақ депозиттері бойынша шешімдеріне аз әсер етті. Ақпан айында толықтыру құқығы бар сегментте депозит бойынша сыйақы мөлшерлемесін 0,1 п. т. арттырған бір банкті қоспағанда, ставкалар өткен ай деңгейінде қалды, ал толықтыру құқығынсыз сегментінде 2 банк мөлшерлемелерін орта есеппен 0,5 п. т. арттырды.

Сонымен қатар, бұрын халыққа мерзімсіз депозиттерді ұзақ мерзімге ұсынған кейбір банктер ақпан айында жаңа қысқа мерзімдерді (3, 6 және 12 ай) депозиттік өнімдерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін жоғарырақ мөлшерлемелермен енгізгенін атап өткен жөн.

Қазақстандағы инфляция 2024 жылдың қаңтарында 9,5% - құрап, ал 2025 жылдың қаңтарында 0,6 п. т. төмендеп, 8,9%-ды құрады. Инфляцияның ағымдағы деңгейі мен нарықтағы мөлшерлемелердің арақатынасы теңгелік салымдар бойынша қосымша нақты табыстылықты қамтамасыз етеді. Ал ҚДКБҚ кепілдігінің болуына байланысты депозиттер азаматтардың жинақтарын сақтау және ұлғайту үшін тартымды және қолжетімді қаржы құралы болып қала береді.

Базалық мөлшерлеме бойынша кезекті жоспарлы шешім 2025 жылғы 7 наурызда жарияланатын болады, оның негізінде депозиттік нарықтағы мөлшерлемелер бойынша одан әрі даму векторы айқындалатын болады.

ҚДКБҚ кепілдік берілген өтем сомасы депозиттің түрі мен валютасына байланысты және мынаны құрайтынын хабарлайды:

- ✓ теңгелік жинақ салымдар (депозиттер) бойынша – **20 млн теңгеден;**
- ✓ теңгедегі өзге салымдар, шоттар, карточкалар бойынша – **10 млн теңгеден;**
- ✓ шетел валютасындағы шоттар, карточкалар ж/е салымдар бойынша – **5 млн теңгеден асырылмайды.**

Егер салымшының бір банкте әрқалай валютада әртүрлі бірнеше салымы бар болса, сол банк лицензиясынан айырылған жағдайда Қор әрбір салым бойынша белгіленген максималды кепілдік сомасын ескере отырып, салымшыға жиынтық кепілді өтем төлейді. Бірақ оның мөлшері 20 млн теңгеден асырылмайды.